

متن پرسش

با عرض سلام و خداقوت، انشاءالله سال پر خیر و برکتی حضرتعالی و همه مومنین داشته باشید. در مورد انکار اصل علیت توسط هیوم و لزوم جواب علمی به آن بحثی نیست، منتهی منظور از نقل قول مرحوم علامه جعفری این بود که بد نیست در حاشیه به این قصد و غرض ها هم توجه داشته باشیم چون کسی که دنبال حقیقت باشد خود این امر باعث ظهور حقیقت است اگر امثال هیوم به حقیقت نرسیده اند ریشه در نیت آنها دارد. مطمئناً شبهات آنها جواب علمی دارد و بحث علمی هم در جای خود نیاز است خود هیوم می گوید ما در عمل مانند کسانی رفتار می کنیم که اصل علیت را قبول دارند یعنی وقتی تشنه می شویم آب می نوشیم در صورتیکه هدف از بحث علمی کشف حقیقت است آخر این چه علمی است که راهی به حقیقت ندارد؟ شاید علت آن این است که دنبال حقیقت نیستند تا حقیقت ظهور کند. با تشکر

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: اساساً مسئله این نوع فیلسوفان حقیقت نیست. این ها در ادراکات حسی متوقفاند و حرفشان این است در حوزهی اصالت دادن به ادراکات حسی جایی برای پذیرفتن «علیت» نیست و علیت را یک امر روان شناختی تحت عنوان مقارنه طرح می کنند که علامه طباطبایی «رحمة الله علیه» بر مبنای خودشان حرف آن ها را نفی می کنند. موفق باشید